

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumerarea se face în Săbii la expeditorii foiei, pe afară la s. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețiu pnenumerării pentru Săbii este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 72. ✕

ANULU XXIII.

Săbii 11/23 Septemvire 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. 1/2 pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țări străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătescu pentru întâia oară cu 7 cr. sirulu, pentru a două oară cu 5 1/2, cr. și pentru a trei oară repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Nro. 2536/scol.

Cătra Inspectoratele districtuali de școle din arhidieceș'a noastră greco-orientale a Ardealului!

Demnulu profesorulu dela gimnaziulu nostru din Brașiovu Dr. Nicolau Popu a compusu și tiparitu unu manualu de istoria patriei intitulatu: „Istoria Ungariei pentru școlele populare” și l'a asternutu consistoriulu arhidieceșanu scolaru cu rogarea, că cu începutulu anulului școlasticu curentu sa se introduca în școlele noastre populare.

În urmarea acestei rogari consistoriulu arhidieceșanu scolaru a otăritu, ca și până cându se va aprobă această carte de către Venerabilulu Sinodu arhidieceșanu, pentru întetirea lipsa să o aduca la cunoștință invetiarilor nostri din arhidieceșana pre lângă aceea însărcinare, că procurându-o sa o studieze bine, sa o întrebuinteze, și apoi sa-si dea pările lor cu ocaziunea conferințelor anuale atâtu despre materialulu istoricu cuprinsu întrens'a, câtu și despre partea didactică, cari păreri sa se asterna consistoriulu arhidieceșanu, că conformu §-ului 122 p. 2 din statutulu organicu sa le substerna împreună cu manualulu sinodulu arhidieceșanu spre ulterioară afacere.

Deci Preonoratu D-vostre, că inspectori districtuali de școlele confessionale, sunteti însărcinați cu executarea acestei otariri consistoriale, adeva a aduce la cunoștință invetiarilor nostri acestu cerculariu.

Săbii, din ședința consistoriulu arhidieceșanu, că senatu școlasticu, țienuta în 26 Augustu 1875.

Pentru Escelentia Șea Domnulu Archiepiscopu.

Nicolau Pope'a m. p.
Archim. și Vicariu
archiepiscopescu.

Escelentia Șea Înaltprăsantitulu P. Archieppu și Metropolitu Mironu Romanulu a plecatu Dumineca cu trenulu de șer'a la Vien'a, spre a luă parte la sesiunea delegatiunei ung. în care fu alesu de cas'a magnatiloru.

Urmatoriulu articulu ni se trimite spre publicare. Credem ca publiculu va întepinā ideile dintrensulu, și din ce au sa urmeze, dreptu de o dezvoltare de vederi nouē cari au în prima ordine scopulu de a produce alte idei, din cari în fine sa resara o directiune noua și salutaria.

Ilusii perdute.

„Reasumandu într'unu tablou generalu starea actuala a societatiiei noastre facia cu idea progresului suntemu petrunsi de durerōs'a observatiune, ca în cea mai mare parte poporulu romanu s'a hranitu până acum și se hranesce înca de ilusii. Luandu mai în tōte form'a gōla pentru fondu, elu si-a construitu sie însusi o casa splendidă în aparentia, dar' zidita pe nisip.“¹⁾

O mai de aprōpe cercetare, întru câtu acestu aspru verdictu esprimațu din partea eminentulu nostru economistu, corespunde adevărulu fapticu, este fără îndoieia un'a din cele

¹⁾ Rosetti, T. despre directiunea progresulu nostru. Conv. lit. 1874.

mai însemnate și mai interesante cestiuni.

Încercarea de a deslegă încātu-va această cestiune este obiectulu, de care voim a ne ocupă în tractatulu de facia.

Cultur'a unui poporu se manifestă în activitatea șea *intelctuala sociala și economica.*

Deci vomu cercetă pre scurtu mai întâi rezultatele dobândite pre terenulu intelectualu, trecendu apoi la înștituțiunile noastre sociale vomu aruncă în șfersitu o privire asupr'a stărei noastre economice.

I.

Resultatele dobândite pre terenulu *intelctualu* le vomu cunoșce mai usioru cercetandu istoria literaturii noastre.

Ori cine, care cunoșce literaturile popōreloru civilizate și judeca obiectivu, trebuie sa constate, ca literatur'a romana este cu multu mai însemnata de cum o țienu prea zelosii nostri barbati, cari suntu preocupati de ide'a superiorității noastre.

Apesatu greu de jurstări nefavorabile politice și sociale, poporulu romanu a suferitu și suferē înca amaru sub jugulu neculturei și pururea în luptă pentru esistența abia si-a potutu agonisă cu ce se întimpine trebuințele cele mai neapărate ale vieții de tōte dilele. Prin urmare desvoltarea unei activități literare mai însemnate eră cu neputința la acestu poporu. Și deca totuși aflăm orecari rezultate pre terenulu literariu, ele trebuiescu privite în cea mai mare parte numai că începuturi modeste. Fiindu dara drepti cătra noi și sine și în deplina cunoștința de sine, asteliu numai vomu fi în stare a judecă fără preocupatiune și a recunoșce, ca literaturii nostri dela Hurulu până la celu din urma novitiu n'au fostu genii înșemnați, cari aru fi datu culturii omenesce o noua directiune, ci ei erau numai nescē barbati plini de zelu, cu iubire de patria și natiune și prin modestele lor lucrări au creatu elementele primordiale ale unei literaturi. Recunoștința, ce merita acesti barbati pentru inaugurarea unei nouē forme de manifestare a vieții spirituale nu ne pōte retienē în de a privi lucrurile lor de aceea ce suntu, adeva de mici începuturi și modeste încercări.

De-si noi șcim, ca până la anulu 1750 abia aveam 4 opuri originale, de-si șcim, ca astadi numărăm cu totul 1500¹⁾ opuri și de-si meritulu realu alu acestor opuri este în mare parte obiectu de controversă, totuși nu ne șțim a dice, „ca avem o literatură înșemnată prin anticitatea șea, remarcabile prin estensiunea șea deșna de consideratu prin prestanț'a șea.“²⁾

Departē de a fi ajunsu baremu unulu din literaturii nostri la înșemnatatea unui Shakespeare, Voltaire, Gōthe, Dante, esprimăm dorința „de a zidi unu panteonu, unde atletii adormiti ai literaturii noastre sa-si afle recunoștința și remunerarea meritata și lângă tipurile lor se vedem stralucindu acolo și icōnele atletiloru, cari suntu în viētia și lucra înca.“³⁾

Noi în locu de a desținge prin critica literaturii adevărați de simpli

¹⁾ Iarcu, D. Bibliografi'a chronologica romana. Bucuresci 1873.

²⁾ Transilvani'a, Brașiovu I. 3.

³⁾ Popșiu, I. O privire fugitivă preste literatur'a romana.

scriitori romani, voim a impune cu numărulu celebrităților fictive și punem alatură cu unu V. Alesandri, D. Bolintinēnu, P. Maioru pre unu Neofitu Scribanu, Daniilu Scavinschi și pre faimosulu Ionu Pralea.

Modestia, care aru fi trebuitu șe avem fatia cu operele noastre literare nu numai ca a lipsitu, ci ea fu și înlocuită prin o esagerare ōrba, care nu află în gramatica destui termini laudaciosi pentru de a glorifică pre literaturii nostri. Acēta esagerare a cuprinsu mai tōte spiritele și cu vreme șe prefacū într'o bōla natiunala, de care nici chiar unu Eliade nu s'a știutu scuti, dicendu: „Maioru, Sincai, Clainu au fostu jert'fa închinării lor întru șierbirea natiunii și mōrtea lor pōte fi o vecinică dovada a înaltei lor misiuni.“¹⁾ Recunoșcem cu totii meritele lui Maioru, Sincai și Clainu, înșe nici cum nu putem întielege frăș'a, cum potu fi ei „jert'fa închinării lor întru șierbirea natiunii“ și cum tocmai mōrtea pōte fi o vecinică dovada despre înaltinea misiunii lor?!“

Adeseori esagerarea trece la unu gradu, unde șe preschimba în ridiculitate. Iustinu Popșiu în tractatulu șeu despre literatur'a romana ajungendu dupa o deșă și variată întrebuintiare a terminilor laudaciosi la parintele poesiei I. Vacarescu și ne mai știindu ce laude sa-i aduca, 'lu asēmēna cu o umbra plangenda pre nișce ruine mucedite!

Cercetandu apoi ramii speciali ai literaturii noastre, aflăm aceeași esagerare, aceleși ilusii.

Voindu a avē trecere în lume de descendenți necorupți ai lui Traianu, istoricii nostri sustienu nemestecarea colonistiloru romani cu alte nēmuri straine în contr'a tuturor argumentelor aduse de contrari, cari de altcum recunoșcu latinitatea ginteii noastre. Istoriculu nostru celu mai înșemnatu Petru Majoru șe vede șilitu a-si radimā argumentele șele pre însusirea romānilor a șe îngretosia pururea de casatorii cu altu nēmu. „Acēta fire a romānilor, de aru fi fostu cunoscuta lui Engel, credu eu, ca nu aru fi versatu asiā lesne oraclu, cumca anevoia șe pōte crede întru atāt'a spuria de ginte umblatōria în șusu și în josu, sa nu șe fia mestecat romāni cu alte ginte straine.“²⁾

D. Cantemiru judeca mai obiectivu cându dice: „ca elu nu cutēza a deslegă cestiunea delicatā despre începutulu romānilor, fiinduca usioru pōte fi orbitu de iubirea de patria și aru trece cu vederea un'a șeu alt'a, ce alții, imparțiali, aru observa-o.“³⁾

Ei dara pre noi ne încanta mai multu o frasă gōla că: „Potinte e Ddieu a șterni și din petrii fii de ai lui Traianu“ și șorbim cu șete nemarginit'a gloria a strabuniloru nostri, șlobodim frenele vanității, care ne duce adese până la cele mai absurde estremuri. Eata buna ōra cuvintele, cu care dlu I. Brateanu șe adresēza către compatriotii șei: „Romani! În mai puținu de două luni a-ti traitu mai multu de doi șeculi. Voi nascuti de eri la viētia libertății a-ti devenitu invetiatorii lumii civili-

¹⁾ Eliade, R. Preuventare la fabulele lui Tichindealu.

²⁾ Istoria pentru începutulu romānilor în Daci'a de P. Majoru. Bud'a 1834.

³⁾ Cantemiru, D. Descrierea Moldaviei edit. germana. Frankfurt 1771.

sate... Europ'a, uimita de întiepciunea patriotismulu voștru, a suspinsu cursulu lucrărilor șele și astēpta totu dela voi șinguri, astadi poporulu Mesi'a a întregē omeniri gemende de durere și palpitande de șperantie... Nu șimțiti fratiloru, nu șimțiti ca ddieirea furnica în tōta ființa voștra?“(1)

Aștfeliu de esagerări absurde și ilusii întepinăm mai în tōte vorbirile publice, în opuri șcientifice și diurnale nu mai puținu că în cărți școlastice.

Molipsiti fiindu de aceleși ilusii ne-amu lapedatu de limb'a, care o vorbescu poporulu, parendu-ne ea prea vulgara pentru „fii lui Traianu“ și filologii nostri au construitu din elementele date o noua limbă — limb'a viitoriulu. Confusi'a generală, ce domnesce astadi în limb'a și scrierea romana este firēsc'a urmare acestor experimente filologice. Deca unii ne recomandă a scrie și a vorbi: „De e unu Deu nu pōte remanere reutate' la omenii lor impunita; dequi e unu Deu quo natura' la ni lu arecta, el directu, quo mente'la nostra ni lu predica, ergo reutate'la nu va remanere impunita;“(2) alții din contra dicu și scriu: „finalitatea a întrega natura“(3) pre cându altor'a le place a scrie:

„Pradata intruducăciunei este cunșcăciunea înșemintiei șciemintulu ca mama nascativa a celoru-lalte șciintie,“ și deca înca alții mai invetiatii scriu și vorbescu „de poscere unu portactu formos; leurare oneri; plorē cu oclii; baptisare în rapidionile Iordanulu etc.“(4); în șfersitu, deca mai considerăm feluritele șemne, duplicări de consonante și alte nenumerate medilōce pentru scriere și vorbire aplicate de către carturarii nostri, — ōre sa ne mai mirăm vedindu confusi'a generală, ce domnesce astadi în scrierea și vorbirea limbei romane? Sa ne mai mirăm întepinandu „o cestiune, care a datu locu la multe discusiuni în șeciuni și la multe interpelatiuni asupr'a interpretatiunei constitutiunei“ șeu deca altor'a limb'a mai frumoșă le pare cându dicu: „neavendu taptu politicu și nefindu aptu a produce apte politice au facutu unu contraptu?“⁵⁾ Sa ne mai mirăm de unu diurnalu, care are o deosebita placere a acatiā unde pōte căte unu „mente“ și ajunge aștfeliu la „intemplemente cu caracteru eminentamente nationale.“(6) Sa ne mai mirăm de totii acei'a, cari șe țienu chiamati a reformă și regeneră limb'a romana dupa cum îi taie capulu creandu cuvinte nouē și ne mai audite?

Deca comparăm limb'a poporulu cu limb'a noua fabricata de filologii nostri, vedem prapastia, ce le desparte înșe vedem totu-odata lips'a de vitalitate a acelei limbi maestre. Nimenea nu șe îndoiesce despre frumșetia limbei, în care eminentulu nostru poetu V. Alesandri a scrisu poesii șele, o adevărată podōba a literaturii noastre. Și această limbă nu este decātu tocmai limb'a, care o vor-

¹⁾ „Romanulu“ din 3 Martie 1866.

²⁾ A. Trebonio Lauriano, Tentamen criticum, Viennae 1840.

³⁾ Cipariu T. Elemente de filosofia, Blasiu MDCCDLXI.

⁴⁾ Dictionariulu academicu, Bucuresci 1871.

⁵⁾ Alesandri V. Dictionariu grotescu Conv. lit. 1874.

⁶⁾ „Albin'a“ din 15 Aug. 1874.

besce poporul. Care romanu nu in-tielege, care nu simte frumseti'a limb-
bei sele cându aude pre Alesandri
cantandu:

„Pâna la tómma s'ajungi mirésa
Calea sa-ti fia plina de flori
Si cas'a casa si mas'a masa
Si senulu léganu de pruncusiori!

Ei dicu si-o sémenu cu grau de véra,
Apoi cofitia intrég'o beau.
Copil'a ride si in cale-i sbóra
Scuturendu graulu din prulu seu.“¹⁾

Inse audiendu urmatórea poesie
in limb'a viitoriului cine va simti, cine
va in-tielege ce-va:

„O bela esti dilecto! si capelura-ti
blonda
De voluptate peplu, cá crinulu lui
Amoru
Cu bucele lui Phebu te-amanta, te-
circonda
Electricu radiósa. Te acoperu, ca
moru.“²⁾

Si totusi noi tienemu la acésta
limba neintielésa, trairdu in ilusiune
ca vorbimu limb'a lui Traianu si ne
apropiemu de marii nostri „straboni.“

Scriitorii si literatii cei mai buni
de dincolo de Carpati au parasitu de
multu acésta limba stricata si cultiva
in scrierile loru limb'a vorbita si in-
tielésa de poporu. Români din Tran-
silvani'a conserva cu scumpetate a-
cestu tesauru ilusoricu. —

Unu ramu puternicu alu litera-
turei nóstre este *poesia*.

Dandu credimentu d. Iustinu Pop-
fiu trebuie sa fimu incantati de lir'a
româna. Inse si aici in locu de a
deosebí mediocritátile multe, ce le
avemu, de putieni poeti adevérati, pri-
mimu cu entusiasmu totu ce se tipa-
resce. Pentru a nu descuragiá prin
critica laudámu poesieles junimeí cle-
ricale din Aradu, declarámu nisee cu-
vinte reci, rimate, precum le aflámu
in „Culesiune versuarie naciunale“
chiaru de poesii, de-si acestoru „poe-
sii“ le lipsesce pâna si umbr'a unei
inspiratiuni poetice, precum se póte
vedé din singurulu citatu ce urméza:

„Iuh! cum dete trasnetu din ceriu!
Pocinidu — durr, durr — se prade
Fumu a puciósa da in grieriu
Vai! ce-i? Lipa in focu arde.

¹⁾ Alesandri, V. Pastelurile. Conv. lit.

²⁾ Seraphita Poesii inedite. Bucuresci
1872.

POESIOGRA.

Geniulu si nebuni'a.

(Urmare.)

Adeverulu este ca, déca cautámu
sa ne facemu unu feliu de idealu de-
spre ratiune si despre bunulu simtiu,
nu vomu gasi nimic'a din cele ce con-
stitue geniulu. Lips'a imaginatiunei
si grij'a fapteloru particulare, eata ce
este bunulu simtiu. Déca cine-va nu
se tiene decátu dupa idei generale,
apoi atunci este in pericolu sa fia tac-
satu de nebunu, si mersulu neregulatu
alu imaginatiunei conduce fórté iute
la conceptiunea halucinatoria care este
semnulu caracteristicu alu alienatiunei
mintale. Dara tóte aceste considera-
tiuni psychologice n'arufi nimic'a déca
n'aru fi spriginite de fapte. Si bio-
grafi'a ómeniloru ilustru este bogata
in esemple proprii sa spriginésca teo-
ria ce sustienemu aci. Negresitu ca
aceste esemple suntu povestite pretu-
tindenii si bine cunoscute de tóta lu-
mea; insa póte sa fia interesantu sa
le véda cine-va grupate intr'unu modu
sistematicu si este folositoriu sa se
judece aceste fapte in totalitatea loru.
Cáci, noi nu ne vomu margini numai
a citá faptele biografice care se rap-
portá la ómeni de unu geniu extraor-
dinariu; vomu alege si esemple prin-
tre personajele istorice ale cároru
facultáti intelectuale au fostu inca de-
stulu de stralucite cá sa póta aprinde

Pif-paf-puf-troscu cu pustile
Batai'a lui Dumnedieu!
Dur-bumb-si cu bombestele,
Lânga Muresiu vaetu reu!“

Nu destulu ca laudámu sau celu
putienu primimu cu indulgentia ast-
feliu de absurditati ci mergemu si mai
departe. Afirmámu cu tóta seriozitatea
ca Ioanu Vacarescu este superioru poe-
tului Goethe; afirmámu ca Pvidiu,
poetulu clasicu, dispare pre lânga
versurile domnului — Fabianu si nu
ne sfiimu a pune pre poetii nostri
Tautu, Baronzi, Muresianu alaturea cu
Oratiu si Dante.!? Créda acéste cine
cu ochii deschisi nu voiesce sa véda
creada-o toti aceia cei amagiti de
oarba iubire de sine, pentru noi suntu:
ilusiumi perdate.

Dar nu numai pre terenele susu
aretate ne intimpina ilusiunile, si pre
alte terene ele nu ne parasescu. Cá
esemplu servésca-ne opulu lui Sime-
one Barnutiu: „Dereptulu publicu alu
Romaniloru,“ care din partea multor'a
se tine de o aparentia fórté insem-
nata pre terenulu intelectualu a cul-
turei romane. — Acestu famosu
„dereptu“ nu pretinde nici mai multu
nici mai putienu, decátu, religiunea
crestina, fiindu periculósa, trebuie in-
locuita prin cultulu pagánu alu Roma-
niloru, potrivit naturei romane.“)

Déca pre terenulu intelectualu
alu culturei nóstre primindu si lau-
dându tóte productele fára deosebire
amu crediutu a face indestulu ceren-
tioru nóstre spirituali, déca amu
avutu de scopu a face larma si sgo-
motu cu insemnata mare a litera-
tiloru nostri pentru civilisatiunea ome-
nésca in deobsce si pentru cultur'a
romana in deobsce, déca amu avutu
de scopu a imbetá pre straini cu vorbe
multe si frumóse pentru de a acoperi
saracia nóstra literara — atunci ne
amu ajunsu scopulu. Dar pre unu
timpu scurtu numai, cáci adevéru
de si cu incetulu cu vreme totusi ésa
la lumina. Voindu insa a formá popo-
rului romanu prin productele literare
o basa solida, pe care generatiunile pre-
sente si viitóre se póta cladi mai departe
atunci, lasádu ilusiunile si esagerarile
la o parte trebuie sa ne incingemu cu
arm'a adevéruului facticu, singurulu
fundamentu, pre care se póte cladi
edificiulu unei culturi traínice.

¹⁾ Maiorescu T. Contra scólu Bar-
nutiu, Iassi 1868.

admiratiunea nóstra si sa ne merite
recunoscinti'a.

Printre cei cu halucinatiuni, amu
cítatu dejá pre Pascal si pre Goethe.
Dupa cum a demonstrat'o si de Lélut,
Socrate credea ca converséza in rea-
litate cu unu spiritu familiaru, si, cându
vorbiá de demonulu seu, acést'a nu
erá, pentru densulu, o figura de re-
torica, ci espressiunea unui faptu realu;
cáci acestu demonu, ale cáruí conver-
satiuni ni le raportéza Platonu, nu érá
decátu o halucinatiune a profesorului
seu Socrate. Byron 'si inchipuiá câte
odata ca este visitatu de unu spectru,
si elu 'Ju revediu putienu tempu mai
nainte de mórtea sea. Malebranche
audiá lamuritu vocea lui Dumnedieu.
Deacartes érá urmaritu de o persóna
invisibila care-lu indemná sa urmeze
descoperirile asupr'a adevéruului. Pope
crediu ca vede unu bratiu care esia
din zidu. Walter Scott, cátu-va tempu
dupa ce aflá novel'a despre mórtea lui
lord Byron, crediú ca vede pre ami-
culu seu standu in picioré in fatia-i.
Olivier Cromwell vediu o femeia de
o talie gigantica care, inlaturandu per-
delele patului seu, ii predise ca va fi
celu mai mare omu alu Angliei. Ber-
nadotte vediu o femeia betrána sdren-
tiurósa care-lu consilie sa nu faca res-
belu Norvegianiloru. Lordulu Castel-
reagh vediu in mai multe renduri unu
copilu stralucindu, a cáruí figura su-
ridietória érá incungiurata de lumina.
Se scie care fu sfersitulu celu tragicu

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei reprezentative
dela 16 Septembrie n. continuandu-se
desbaterea asupr'a adresei la cuven-
tulu de tronu, primulu oratoru, Dr.
M. Polit ia cuventulu, pentru a aperá
punctulu de vedere a partidei sele,
care a substernutu, dupa cum scimu,
unu proiectu nou de adresa.

Oratorulu nu póte recunósce ac-
tualulu parlamentu alu Ungariei de o
adunare reprezentativa, cum trebuie sa
fia ea intr'o tíera constitutionale. Con-
ditiunea principala a fia-cáruí parla-
mentu e, cá acést'a sa fia espressiu-
nea fidela a vointiei poporului, pre
cándu in Ungari'a stámu in acestu re-
spectu inaintea unei contradiceri ce
ne surprinde, pre care ni-o putemu
esplicá numai déca vomu recurge la
desvoltarea istorica a parlamentului
ungurescu. Pâna in dieceniele din
urma Ungari'a érá reprezentata numai
prin nobilimea sea, acést'a nobilime
erá reprezentantele unei singure na-
tionalitáti, a celei unguresci. Conse-
cuenti'a nu potea fi alt'a decátu ca
Austri'a, de câte ori tractá cu Un-
gari'a, facea acést'a numai cu cei ce sie-
deau in diet'a tieréi, adeca cu un'a
natiunalitate. Acést'a e unu reu mare,
pentru ca reprezentantii unguresci,
s'aru aflá intr'o minoritate fórté mica,
cándu Ungari'a aru fi reprezentata
dupa proportiunea numerica a popo-
ratiunei. (Contradiceri). Asiá dara nu
starea financiale a tieréi e reulu celu
mai mare, ci impregiurarea, ca un'a
natiunalitate singura se identifica cu
statulu. Nu e o frasa góla acést'a
afirmatiune, trebuie sa o pricépa ori-
cine a studiatu natur'a statului.

Cestiunea natiunalitátiloru in Un-
gari'a nu e o cestiune de statu, nu e
cestiune de limba, ci o cestiune a ad-
ministratiunei. Si spre a resólve ac-
st'a cestiune momentuósa a popora-
tiuniloru de ori-ce limba din tíera,
trebuie séu sa se sisteze legea actuale
de natiunalitate (strigári: Dá firesce!)
séu sa se creeze alt'a, care sa se ba-
seze pre unu punctu de vedere admi-
nistrativu. Sciinti'a administratiunei
cá atare e inca tenera, abia de 30
pâna in 40 ani, dara fia-care statu are
unu sistemu administrativu desvoltatu
in decursulu istoriei. In Ungari'a e
sistemulu de comitatu si acést'a aru
fi punctulu archimedicu pentru resól-
verea cestiunei si a natiunalitátiloru.
Nu despre aceea se lucra, cá sa se

substérna petitiunile in limb'a un-
guresca, germana, serba, româna, ci de
aceea, cá fia-care natiunalitate sa aiba
pre teritoriulu, pre care locuesce, o
administratiune adecuata naturei ei,
cá sa se sentia acasa. Nu introdu-
cerea perfecta a sistemului cantonalu
elvetianu se cere de cátra oratoru, ci
o atare straformare a sistemului co-
mitatensu, cátu fia-care natiunalitate
sa aiba in cerculu seu administratiu-
nea ce-i corespunde, — si ea se va senti
acasa, precum se sentiescu italienii,
germanii si francesii in Elveti'a, si
atunci nu vomu avé sa ne tememu de
gravitári in afara.

Oratorulu trecendu apoi la afa-
cerile orientali constata inaintea de tóte
curiosulu faptu, ca pre cádu pretotinde-
nea se manifestara simpathii cátra er-
zegovineni cari se lupta contra' a tira-
niei, in Pest'a si in Vien'a s'a intem-
platu contrariulu, ba o fóia din Pest'a
a numitu pre insurgenti hoti si talhari.
Ori cum vomu cugetá asupr'a lucrui-
lui, trebuie sa aretámu cátra insur-
genti o deferentia mai mare si din
causa, pentru ca popóre infregi din
monarchia ii numescu frati. Reflec-
tandu la passulu ultimu din cuventulu
de tronu observa oratorulu, ca Euro-
p'a asteptá cu incordare dechiaratiu-
nea relativa la afacerea orientale, dara
cuventulu de tronu a fostu in acésta
directiune fórté seracu in cuvinte mul-
tiemindu-se a pronuncia in termini
generali speranti'a ca pacea se va sus-
tiené. Ministrulu presiedinte, avemu
sperantia, ca va dá deslusiri la o oca-
siune bine venita inaintea casei repre-
sentative.

Positiunea Austro-Ungariei fatia
de rescól'a din Turci'a are trebuintia
de o deslusire, pentru ca acést'a po-
sitiune e fórté ambigua. Nu mai e se-
cretu, ca Austri'a a intemplatina la
inceputu rescól'a cu simpathia si nu-
mai dupa ce cei din Constantinopole
se infuriara si dupa ce insurectiunea
luá dimensiuni spre o rescóla gene-
rale a serbiloru din Turci'a, se schimbá
frontulu, si spre a aretá loialitate cá-
tra Pórtá, se vatemá indirectu princi-
piulu neinterventiunei concedandu-se
debarcarea trupeloru turcesci la Klec,
spre a atacá pre crestini dela spate.
Dara procederea Austro-Ungariei fatia
de Serbi'a a fostu mai curiosá. Prin-
cipele Wrede, consululu generalu au-
stro-ungaru din Belgradu, amerintiá
la demandarea guvernului Serbi'a cu

form'a unei imagini care pare a fi
afara din noi, dara care nu este altu
ce-va decátu cugetarea nóstra esterior-
risata.

Alaturi cu cei halucinati, trebuie
sa punemu pre adevérati maniaci.
Richelieu 'si inchipuiá câte odata ca
este calare. Sariá in giurulu biliar-
dului seu nechediandu si asverlindu cu
piciorulu. Apoi dupa unu césu, acestu
accesu de nebunia incetá. Jean-Jacques
Rousseau érá hypocondriacos. Elu su-
feriá necontentitu séu 'si inchipuiá ca
sufere aceea ce este acél'a-si lucru.
Este de ajunsu sa resfoiasca cine-va
scrierea sea les Confessions cá sa in-
tieléga ca acésta stralucita inteligentia
erá adencu turburata. Cinismulu cu
care elu marturisesce tóte infamiile
sele si complesentia care pune in a
le povesti, precum si sfersitulu seu
miserabilu, suntu dintre cele mai ca-
racteristice. Elu se credea totu-déu-
n'a urmaritu si 'si inchipuiá ca are
inimici pretutindenii. Intr'o dí, elu
intrebá pretiulu mazarei de hala, si
dupa ce-lu spusera: „Vedeti, dise elu,
adencimea machinatiuniloru inimiciloru
mei: ei intrebuintiéza, spre a-mi face
reu de tóte partile, mai multe idei
decátu aru trebui cá sa guverneze
cine-va Europ'a. Eu nu platescu ma-
zarea verde decátu atátu. Esplicati-mi,
ve rogu, diferinti'a.“

(Va urmá).

o ocupațiune austriacă. Si acésta nu e de ajunsu. Oficiulu de esterne a imprasciatu prin articulosi scrieri, ca a fostu imputernicitu de Rusia și Germani'a cu executiv'a contr'a Serbiei; despre acésta inse nu se sciá nici unu cuventu in Berlinu si Petersburg si oficiulu esternu fu silitu sa demintiesca din cuventu in cuventu scrierea latita. Déca se intempla astfelu de lucruri, credu, ca parlamentulu ungurescu are dreptu sa céra ce-ve deslusire.

Nu voi sa pledezu, cá Austro-Ungari'a sa li ajute crestinilor in luptele lor de eliberare. Dara cându crestinii au puterea sa faca impreuna cu Serbi'a si Muntenegru unu statu crestinu, atunci Austro-Ungari'a sa nu le stea in cale, pentru ca ori-ce incercare, de a impedeá cursulu naturalu alu lucrurilor in Turci'a, aru aduce pentru patri'a nóstra pericole nemarginite. Fi-ti asigurat, ca Germani'a si Russi'a nici cându, dara nici cându nu voru spriginii pre Austro-Ungari'a contr'a crestinilor din Turci'a. Amestecandu-se Austro-Ungari'a in afacerile orientali aliantia celoru trei imperati usioru va puté deveni o aliantia a doi imperati, incependu Germani'a si Russi'a a-si realisa interesele lor la Dunarea de susu si de josu. Catastrofa orientala sa ne afle pre noi cá fi ai unei patrie, cá frati, atunci statulu ungurescu ce numara 15 milioane va puté avé unu viitoriu, altcum Ungari'a e perduta. Oratorulu recomanda proiectulu seu nu spre acceptare ci spre considerare.

P. Moritz, din partid'a guvernului, urmandu la rondu, constata, ca cuventulu de tronu se póte supune unei critice, fára de a vatamá pre Domnitoriu, dreptu aceea atacurile opozitiunii suntu indreptatite. Nu suntu inse intemeiate atacurile lui Simonyi si ale colegilor sei de principiu asup'a cuventulu de tronu, pentru ca acésta nu póte fi unu programu de candidatura la deputatia. Directiunea politice ce va urmá guvernulu e precisata in fia-care alinea din cuventulu de tronu, in care se insira o suma de proiecte de legi.

Discutandu cele trei proiecte mai insemnate apromise in cuventulu de tronu, mai întâiu casatori'a civila, oratorulu afirma, ca la noi nu se póte introduce inca casatori'a civila, nici in modu facultativu, nici obligatoricu, pentru ca poporul nu e maturu pentru unu atare actu. Elu aru vedé aci profanarea celoru sântu si aru pierde ori-ce credintia in validitatea unei atare modu de impreunare conjugale. Dreptu aceea guvernulu a facutu bine introducendu casatori'a civila de nevoie.

Cestiunea banței se va resolvi cu séu si fára banc'a din Vien'a. Dupa banca va urmá regularea valutei.

Oratorulu venindu pre urma la cestiunea vamale constata, ca densulu inca doresce unitatea teritoriului vamalu, dara déca din negociatiunile ce curgu nu va puté resultá ce-va favorabilu, e gat'a a pledá si pentru unu teritoriu vamalu separatu.

Fatia de Miletici si Polit observa, ca Ungari'a va avé putere sa invinga nu numai pre contrarii sei din afara, ci si pre cei din intru. Spriginesc adres'a comisiunii.

Baronu Sennyey nu póte primí proiectulu de adresa substernutu de partid'a independenta, pentru ca intre partid'a indep. si între opozitiunea dreptei existe unu contrastu principialu fundamentalu in privintia dreptulu de statu. Oratorulu a fostu totu-deún'a pentru legatur'a dualistica, care e o garantia esentiala a esistintei statulu ung. si a independintei nationale. Acea legatura e buna si corespundietoria relatiunilor si nu de aci provinu miseriele financiari, ci de acolo, ca nu amu cunoscutu puterele nóstre.

Oratorulu recunósce ca e de lipsa comuniunea si pre terenulu interese-lor materialu. O politica adeverata

va delaturá contrastele ce se ivescu între ambele párti. Fatia de aceste afaceri comune capulu opozitiunii asigura, ca nu va impedeá discussiunea, ci va starui spre delaturarea greutátilor.

Sennyey acceptéza situatiunea actuala. Sentiulu seu i spunea, ca unu guvernulu, care a intratu in casa cu o majoritate, cum nu a mai avutu altu cabinetu inaintea lui, va face cunoscutu intentiunile sele, mai alesu fiindu ca acésta majoritate nu s'a intrunitu pre basea unui programu, ci numai prin torintele generalu ce fu provocatu de fusiune. Oratorulu crede, ca guvernulu va folosi prim'a ocaziune spre a raspunde la increderea data desfasurandu inaintea natiunii liniamentele politicele sele.

Noi, continua Sennyey, vomu asceptá pána se voru substerne proiectele. Sentiulu meu constitutiunалу acceptéza cu respectu manifestatiunea opiniunii publice ce se pronuncia in urm'a alegeriloru. Multi s'au lipitu de guvernulu din incredere otarita, dara suntu si de acei'a, cari s'au lipitu de guvernulu in sperantia ca dispositiunile guvernului voru fi la inaltimea perfecta a situatiunii. Guvernulu e detoriu sa corespunda acestoru asteptári, noi inse, cari vomu avé o influintia fórté modesta asup'a procederei parlamentarie fiindu putieni la numeru, nu vomu impedeá activitatea guvernului.

Nu vre-o descuragiare séu abdicere pronuncie tonulu meu. Putieni veniramu in camera in urm'a alegeriloru, amu avutu perderi regretabile, dara totusi ne tienemu de datoria cátra noi si alegatori, a aduce la valóre principiele si convictiunile nóstre, de câte ori ni se dá ocaziune.

Mesagiulu principelui Milanu la deschiderea scupceinei.

Onorabili domni deputati! In totu-deún'a me bucuramu ca me aflamu in mediloculu poporului meu.

De asta-data inse, mai multu decâtu ori cându, amu motivu de a me gasi impreuna cu d-vóstra.

De multu tempu scupcin'a poporului in Serbi'a n'a fostu convocata in circumstantie mai seriose decâtu acum'a. Déca si mai nainte aveamu necesitate de concursulu d-vóstre patrioticu spre a corespunde grelei mele sarcine, dara acum'a elu (concursulu) mi este indispensabilu.

Poporul nostru pre la hotarele patriei este turburatu in liniscea sea tasnica. Parasindu campurile sele a trebuitu, ca un'a parte a fratiloru nostri cu arm'a in mána sa pazésca sigurantia tieriei atátu la hotarele dela ostu cátu si dela vestu.

Dupa cum póte ca ve este cunoscutu, evenemintele ce se petrecu in Bosni'a si Erzegovin'a au creatu Serbiei o positiune dificila. Poporul acestoru provincii neputandu prevedé finitulu suferintiloru sele s'a sculat cu arm'a in mána spre a se aperá contr'a abuseriloru ce trebuia sa sufera cu tóte intentiunile binevoitóre si maritimóse ale Majestátiei Sele Sultanulu.

Pre cându guvernulu imperialu ia mesuri spre a pacificá acele provincii totu-odata concentréza trupe in numeru enormu pre la hotarele nóstre. Prin acésta, positiunea Serbiei dejá in sine dificila, — devine si mai dificila. Pre cându natiunea nóstra pretinde dela noi de a luá mesuri pentru salvarea ei, considerandu concentrarea trupeloru turcesci cá o amenintiare contr'a Serbiei, teritoriulu nostru confinialu se indésa cu nenorociti, atátu crestinu cátu si turci, cari fugu de puterea focului si armei distrugatóre.

Prin acésta se impune tieriei nóstre sacrificii imense.

Pentru unu tempu indelungatu, acésta stare de lucruri aru deveni insuportabila. Dara fiinduca inalt'a Pórta

in intelegere cu puterile garante au intreprinsu unu actu de impacuire, putemu asteptá dela prudentia Majestátiei Sele sultanului si a puteriloru garante ca se va puté reusi de a gasi unu modu spre a pacificá cu deserversire acele párti, a cáror'a sórta nu póte fi indiferintu cá unu vecinu limitrofu prin necontente rescóle periodice trebuie se suferé atátu moralicesce cátu si materialicesce mai multu decâtu ori ce alta tíera.

Prin urmare este in interesulu Serbiei de a pune capetu odata pentru totu-deún'a unei asemenea stári de lucruri.

Astu-feliu voi lucrá in marginele slabelorु mele puteri, cá sa se dobandésca unu resultatu satisfactoriu pentru acele tieri.

Onorabili domni deputati! De-si ministrii, pre cari i-amu adunatu in giurulu meu in importantele circumstantie actuale s'au numitu d'abiá de câte-va dile, totusi ve voru supune câte-va proiecte, cari au de scopu ameliorarea unoru institutiuni, cum acea privitorie mesuriloru pentru garantarea sigurantiei individuale, privitorie unei autonomii comunale mai intinse si a libertátiei mai mare de presa.

Scupcinele trecute pronuncian-du-se pentru aceste legi, nu me indoiescu, ca le veti realisa, cu atátu mai multu, cu cátu guvernulu satisface prin ele dorintiele poporului.

Me bucuru de a ve puté comuncá unu evenimentu, care satisface in acela'si gradu atátu inim'a mea cátu si datorii'a mea de stapanitoriu. Cá succesoru acelei dinastii, pentru care, natiunea a manifestatu in totu-deún'a devotamentulu ei, credu ca amu unitu, dorintia mea cu acea a poporului alegendu cá soci'a vietiei mele si cá asociat'a a tronulu meu pre Natali'a Patrovna, care deriva din poporul rusu, din acea rasa, care se rudesce cunoi si cu care se unescu legaturile rudeniei de sánge, de religiune, si de multe scumpe suvenire din trecutu.

Scupcin'a este deschisa Ddieu sa lumineze reprezentantia poporului cá sa corespunda cu demnitate la misiunea sea.

Sa domnésca si acum'a între d-v'ra acea unire, care nu ni-a lipitu aci odata in tempuri seriose. Acésta este primul inceputu si bas'a cea mai tare a puterei si a viitoriului nostru.

Dle Redactoru! In pretiuitulu d-vóstre diariu „Tel. Rom.“ din 20 Aprile a. c. v. nru 31 a-ti binevoitu a publicá o corespondintia din presbiteratulu Ternavei superioare, in carea s'au interpelatu Par. protopopu tractualu Ioanu Almasianu, ca are de cugetu a convocá sinodulu protopresbiteralu in anulu acésta, ori ba?

In urm'a acésti'a într'unu tardiu, mai multi preoti tractuali vinu si, prin unu articulu dto Bachnea 23/6 a. c. compusu de Veniaminu Almasianu si aparutu in „T. R.“ nru 55 din 13/25 Iuliu, combatu aceea corespondintia presupunendu ca s'au atacatu pre nedreptulu atátu Par. protopopu cátu si sinodulu protopresbiteralu.

Dati-mi voie, ve rogu Dle Redactoru a-mi face si cu contr'a reflexiunile mele. Mai nainte de a incepe fia-mi permis a dubitá atátu despre loculu si diu'a datarei articulului din cestiune cátu si despre autorii lui „mai multi preoti tractuali“ si acésta din urmatórele:

In 23 Iuniu s'au intemplat alegera deputatulu dietale in Balasieru ctulu Cetatiei de balta, unde se aflá si Veniaminu Almasianu, de si nechiamatu, si dupa cumu se dice au primitu rolulu spurcatu de cortesia indemnându si pre alti alegetori rom. din comunele apartinetóre de presbiteratulu Ternavei superioare cá se votedic pentru cutare candidat magiaru prelánga admonitiunea ca de

nu'lu voru ascultá i va dá in „T. R.“ si asiá nu i-au mai remasu tempu disponibilu cá se se ocupe cu scrierea de articulu prin jurnali. Incátu pentru cei „mai multi preoti tractuale“ presupunu ca nu se voru fi lasatu a-i seduce unulu cá Veniaminu Almasianu séu déca i-au vatamatu cinev'a, celu putieniu asiá credu ca voru fi in stare a se aperá Dloru.

Cea ce me intaresce si mai multu in dubietate este ca in articulu vobescu cându mai multi cátu unulu, asiá e; „subscriii suntemu in dreptu etc.“ éra mai la vale „cá se retacu etc.“ —

Dara fia si cu consensulu d. d. mai multi preoti tractuali, me miru insa totusi ca cum de Dloru, cá unii ce suntu chiamati se pröpage adeverulu si dreptatea, au avutu atát'a curágiu se nu dicu alt'a — a intuncá adeverulu chiaru cá lumin'a alu corespundintiei mele numai si numai cu scopu de a seduce opiniunea publica, de a orbi lumea.

Dloru dicu: „Legea amu indeplini-o si vomu indeplini-o etc. Ei bine! Dara cine v'au si imputatu neimplinirea legéi? Cetiti! dara cetiti!! corespundintia mea susmentionata si ve-ti vedea si ve-ti convinge predeplinu ca despre d-vóstra n'au fostu si nici nu este vorba. Adu-ceti-ve insa a minte si de proverbulu latinu ce dice: qui non incusatus est se escusat; se incusat.“

Dicu mai departe ca: afacerile bis — au progresatu sub auspitiile sinodulu protop. etc. Si cum póte fi acésta, cându sinodulu inca nici pána in diu'a de astadi nu s'au intrunitu. S'au convocatu, ce e dreptu in anulu acésta in 21 Aprile pe 25 ale acelei luni, — firesce ca dupa ce au vedutu corespondintia mea lumin'a, — si nefindu emisu circularulu convocatoriu celu putieniu cu 14 dile inainte dupa cum cere legea, acésta n'au potutu ajunge la cunosctiuntia tuturoru membriloru, si asiá nu s'au potutu tienea siedintia. In 8 Iuniu s'au convocatu éra pre 25 Iuniu, cându, dupa cum ne spune unu membru sinódalu, inca nu s'au tienutu siedintia, de órace nu s'au adunatu membrii in numeru suficiente. Lucru naturalu, pentru ca scimu bine ca prin Iuniu e tempulu principalu alu economiei si nu se indura nimenea a petrece o di asi'a scumpa in nimicuri calatorindu pána la Alm'a si inapoi. Amintitele circulare amu onóre a vi-le alaturá aci rogându-ve cu totu respectulu domnule Redactoru se binevoiti a le d'a publicitatei, cá se póta vedea si sa se convinga pre deplinu si p. t. publiculu cetitoriu ca intru cátu s'au atacatu pre nedreptulu, si inca dupa cum sustieniu cei „mai multi preoti tractuali si cu V. A. într'unu modu „nerusinat“ atátu Sinodulu ppresbiterale cátu si Par. potopopu Ioane Almasianu, prin corespondintia mea desu mentionata, carea cuprinde realulu adeveru si e scrisa într'unu modu cátu se póte de moderatr. Nu m'amu indatinatu nice cându a seduce publiculu prin corespundintie false; acésta frumósa misiune de a intuncá adeverulu prin mintiuni inaintea publicului, vedu ca o posede si inca in mare gradu Veniaminu Almasianu cu cei comandati de D-sea.

Incátu pentru cele adause cátra finea articulului, si care d. d. corespundinti le presupunu despre mine, acelea li-le trimitu acasa se si-le pastredie li-le cátu unu ce propriu incerdintiându-i ca a pricepe si a face binele nu voi nesui nici cându a lu invetiá dela dloru; éra a multiemi binefacetiloru mei, — dara celoru adeverati nu-mi trebuie consiliulu dloru cu atát'a mai putieniu a lui V. A. — Au accepti d-tá d. V. si alti cá d-tá, cá si pentru denunciari si batjocuri se ve multiemescu? Puneti-ve pot'a in cuiu!

Inca ce-va.

Resolvându-me domnule Redactoru a ve comunicá lucruri, ce privescu mai de aprópe interesele biseric-scolari din protopresbiteratul Ternavei superioare, nu potu trece cu vederea faim'a, carea dorescu se ajunga câtu mai in graba la cunoscintia celoru competenti ca adeca:

Parochia gr. orient. Andreieni rom. (Satcelu,) devenindu in vacantia prin stramutarea parochului de acolo Ioane Halleru la alta parochia, se administréda de cátra parochulu din Jaculu rom. G. M. si dupa cum ne spunea on. D-sea fára a i se fi predatu din partea Par. protopresbiteru concerninte inventariulu bisericeii séu baremu numai ce-va sub responsabilitatea D-sele.

Buna administratiune!!

Unu preotu din ppresbiteratul gr. orient. alu Ternavei superioare.

Nr. 26/1875.

Cinstiti Parinti in Christosu frati!

Prin acést'a sunteti provocati cá pre 25 Aprile a. c. in intielesulu statutulu organicu § 45 sa ve infatiósia aducendu fiesce-care cu sine tóte raportele scolare fundatiunale, si bisericesci cu indrumarea de a studiá susu amintitulu § si a incunoscintia, si a invitá si pre membrii mireni, la sinodulu ppresbit. tienendu sum

Alm'a 21 Aprile 1875.

Ioanu Almasianu m./p. protop.

Nr. 38/1875.

Cinstiti Parinti in Christosu frati si onorati dni membri ai sinodului ppresbit.!

Din oportunitate, la recercarea mai multoru membri sinodali, amendu-se tienerea sinodului protopresb. ce avé a se tiené in lun'a lui Fauru in intielesulu §-lui 45 din st. org. pána pre 25 Iuniu a. c. st. v. vinu prin acést'a oficiosu a ve provocá, cá pre diu'a susu numita, sa binevoiti a ve intruni la sc. protopresbiteralu in Alm'a.

Din partea preotimei urmatorii membri sinodali:

Parintele Radu Marcovicu din Idiciu, Ioanu Necsi'a din Lepindea, Nicolau Feceticu din Bacnea, Ioanu Rusu din Hondorfu, Ioanichie Fecheticiu din Soimusu rom., Ilie Ioanovicu, din Boiu mare, Zacharie Crisanu din Sardu, Ioanu Popescu Vidaculu rom.

Din partea comuneloru parochiali urmatorii dni membri:

D. Veniaminu Almasianu din Alm'a Ioanu Langa din Darlosu, Gerasimu Necsi'a din Lepindea, Dimitrie Golea din Bachnea, Ioanu Costinu din Suplacu, Ioanu Costanu din Lasleu rom. Simeonu Papu din Soimusu românú Corosiu Vasilie Sandu din Capoln'a de susu, Vasilie Bot'a din Corostmartonu, Nicolae Stefu din Sz.-Ernea, Ioanu Danu din Hondorfu, Teodoru Danu din Nadesiu, Nicolae Colcearu din Iacu rom., Costea Cosm'a din Vidaculu rom. Costantinu Fintocu din Boiu mare.

Cu indeplinirea legei § 42 din statut. org. vi se aducu mai departe si obiectele la cunoscintia ce se voru pertractá in sinodu.

1. Obiectele economice bisericesci scolari si fundatiunali privitorie la protopopiatu.

2. Staruirea pentru sustinerea ordinei bune, si canonice in comunele parochiale din protopopiatu.

3. Consultarea asupr'a pedeciloru, ce se arata intru indeplinirea legei, si efeptuirea ordinatiunilor arhiepiscopesci, si consistoriali, precum si a concludeloru sinodale, si congresuale, si asupr'a delaturárei aceloru pedeci.

4. Inaintarea trebei scolare, si a ori cároru institute de cultura din protopopiatu.

5. Staruinti'a pentru sustinerea

vediei, si autonomiei bisericesci din protopopiatu, prelânga care sum alu onoratu domniloru vóstre.

Alm'a 8 Iuniu 1875.

in Christosu frate
Ioanu Almasianu m. p.
protopopu.

S'au decopiatu ad litteras din originalu.

Gerasimu Lupea m. p.
parochu rom. gr. or.

Varietáti.

Imperatulul si Regele se vobesce, ca va cercetá in tómn'a acést'a Transilvani'a carea nu a vediat'ó dela 1852. Cu ocasiunea acést'a va visitá si castelulu Hunedorei.

Despre Imperatés'a si Regin'a Elisabet'a, care se afla la bai'a de mare Sassetot in Franci'a adusera foile inca in septaman'a trecuta scirea ca esindu la preumblare calare avú nenorocirea a i se poticni calulu pre care calarea ceea ce causá inaltei dómne o astfelu de caditura, încátu mai multe minute a fostu fára de sentire. Grig'i'a cea buna a mediciloru a restauratu pre imperatés'a si regin'a intratat'a încátu in 18 l. c. a pututu plecá catra casa.

Anghin'a difteritica a seceratu in septaman'a trecuta frageda viatia a uniculu fiiu alu Escl. Sele comandantelu generale bar. de Ringelsheim. Condolenti'a generale pentru acést'a durerósa lovire a sortiei va fi o debile consolatiune pentru parintii, carii au trebuitu sa asedia cea mai placuta sperantia a betranetieloru loru asia de tempuriu in mormentu.

Dlu Tomiti'a Micheru din Bucuresci in violiaa, despre carele vorbesce cu multa caldur'a atátu press'a magiara cátu si cea nemtészca petróce de marti aici in Sabiuu. Dumineca are de cugetu sa concerteze aici, dupa cátu scimu in salá dela „imperatulul romaniloru“. Atragemu atentiunea publiculu nostru iubitoriu de arta din locu si din tienutu a folosi ocasiunea de a participá la o atátu de rara petrecere ce ni o ofere unu artistu, care dupa însási press'a straina este o raritate in specialitatea sea.

Profesorii la universitea din Cernauti. Din publicarea foiei oficiale se vede ca numai la facultatea teologica gr. or. sunt denumiti profosori bucuvineni si unulu la facultatea de drepturi; ceilalti suntú toí streini. La facultatea teologica suntú denumiti: Basil. Mitrofonovici, Eusebiu Popovici, Isidoru Onciulu Basil. Repta, Alessiu Comorosianu si Constantinu Popovici. La facultatea de drepturi este uniculu Dr. Constantinu Tomasciucu.

Andrássy gróf keleti politikája és Austria Magyarországgjövöje (Politica orientale a contelui Andrássy si viitoriulu Austro-Ungariei) este titlulu unei brosiure aparute de curendu, carea dupa „P. Ll.“ culmineza intr'aceea, ca disolutiunei imperiulu turcescu va trebui sa urmeze si caderea monarchiei austro-unguresci si ca politica presenta orientale a monarchiei nóstre nu póte avé alta urmare decâtú risipirea Turciei.

Austria si slavii de sudu. Sub titlulu acést'a spune P. N. ca a aparutu o brosiura in Agram, carea provóca monarchi'a nóstra a intreveni in favorea slaviloru de sudu. Brosiur'a afirma, ca rescol'a de acum e mai periculósa cá ori care altadata.

Nr. 2630. Pl.

Concursu.

Devenindu in vacantia din fundatiunea Mogaiana unu stipendiu de 100 fl. v. a. menitu pentru ascultatori la vre o academia din patria, si 2 de cáte 50 fl. v. a. pentru gimnasisti séu realisti, de asemenea din fundatiunea Franciscu-Iosefina dóua stipendi a 50 fl. pentru gimnasisti séu realisti, — pentru conferirea loru se escrie prin acést'a concursu.

Competitorii suntú provocati a si substerne cererile sale instruite cu atestatu de botediú, ca suntú de religi-

unea gr. or.; cu testimoniú scolasticu despre sporiulu facutu in studii in semestrulu espiratu, precum si cu atestatu de paupertate, — la consistoriulu archidiececanu celu multu pána la 8 Octobré a. c. st. vechiu.

Din siedinti'a consistoriulu archidiececanu plenariu

Sibiuu, in 10 Septembre 1875.

1—3

Concursu.

Pentru ocuparea statiunilor invetiatoresci la scólele confesionale greco-orientale din comunele mai josu inseminate in protopresbiteratul alu II alu Brasiovulu se escrie pána la 1 Octobré a. c. st. v.

- 1) Bastelecu cu salariu in bani si naturali . . . . . 120 fl v. a.
- 2) Deberleu, cu léfa in naturali si bani . . . . . 121 fl —
- 3) Ozunu cu salariu in bani, naturalii si lemne . . . . . 130 fl —
- 4) Ormenisii in bani si bucate . . . . . 106 —

in tóta comun'a este si cuartiru naturalu. Concurentii dela cari se cere sa fia si Cantori la biserica, voru asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutulu organicu la oficiulu protopresbiteralu in Brasiovu, pána la terminulu prefiptu.

Brasiovu in 4 Septembre 1875.

Ioanu Petricu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

In protopresbiteratul gr. orient. a 'lu tractulu Hatiegu, se deschidu prin acést'a doue concursu pentru ocuparea statiunilor invetiatoresci si anume in comunele:

- a) Sanpetru afiliatu cu com. Saelu;
- b) Baesshi afiliatu cu com. Rusioru.

Emolumintele pentru fiesce care din aceste doue statiuni suntú cáte 250 fl. v. a. Cortelu naturalu si lemne de focu.

Doritorii de a competá la aceste doue statiuni au asi asterne concursule loru bine instruate la subserisulu, pána in 1 Octobré a. c.

In contielegere cu comitetele parochiali. Hatiegu in 5 Septembre 1875.

I. Ratiu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

Reinfintindu-se scóla romanésca gr. res. din Caransebesiu cu dóua clase: se escrie concursu pentru doi invatiatori si anume:

1. Pentru unu invetiatoriu la prunci cu salariu anualu de 400 fl. v. a. si cortelu.
2. Pentru unu invetiatoriu la fete cu salariu anualu de 300 fl. v. a. si cortelu.

Doritorii de a cástigá vre unu postu din acestea au se si inainteze recursele loru la protopresbiterulu Caransebesiulu Nicolau Andreiovicu pána la 1 Octobré a. c. stil vechiu.

Caransebesiu din siedinti'a sinodulu parochialu tienuta in 31 Augustu 1875.

Andreescu,
protopresbiteru presiedinte.
Teodoru Serbu,
notariu.

(1—3)

Concursu.

Devenindu vacantu oficiulu de protopresbiteru alu tractulu gr. or. alu Cetátiei de Piatra, si de parochu alu comunei Faurresci, prin acést'a se escrie concursu conformu inaltei ordinatiuni consist. de dto 17 Iuliu a. c. Nr. 2134 pána la 30 Septembre st. v. a. c. pre langa urmatórele emoluminte:

1. Dela parochi'a protopresbiterala, portiune canónica 2 jugere de fenatiu.
2. Dela 80 familii cáte o ferdéla de cucuruza sfermitu si cáte o dí de lucru, séu 20 cr. in bani.
3. Stol'a usuata.
4. Competintiele protopresbiterale indatinate.

Doritorii de a concurá la ocuparea acestui postu suntú poftiti a-si asterne concursule sele instruite conformu dispusetiuniloru Stat. org. §. 53, dispusetiuniloru provisorie din a. 1873 §. 16. punctu a) si dis-

positiunei sinodulu archid. din 1874 Nr. prot. 27, — Prea Ven. Consistoriulu archidiececanu in Sabiuu pána la terminulu susu indicatu.

Datu din siedinti'a comitetulu protopresbiteralu gr. or. alu tractulu Cetátiei de Piatra. Carpinisiiu in 20 Augustu 1875.

In contielegere cu comitetele protopresbiteralu.

Ioanu Sioreva,
adm. pprescu.

3—3

Nr. 234—1875.

Concursu.

Pentru ocuparea Statiunei invetiatoresci la scóla confesionale gr. or. din Ponorélu, protopresbiteratul Campeni impreunate cu urmatórele emolumente.

- a) 200 fl. v. a. in bani.
- b) Cuartiru naturalu in edificiulu scólei.
- c) lemne de incalditu scóla, si odaia de colocoitu.

Concursule instruite dupa prescrierea stat. org. sa se adreseze pana in 23. Septembre a. c. la oficiu protopresbiterale gr. or. alu tractulu Campeni.

In contielegere cu Comitetele parochialu.

Ioanu Patiti'a,
protopresbiteru.

3—3

Concursu.

Pen ru ocuparea statiunei de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. o. din Mogocea se escrie concursu pána in 28 Octobré a. c. in sensulu ordinatiunei consistoriali dto 6. Septembre Nr. 2095./Sc. — cons. 446—1874.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntú:

1. Din lad'a comunale in rate lunari pre lânta cuitantie . . . . . 120 fl.
  2. Din fundatiunea Botaianu asemenea in rate lunari pre lânta cuitantie . . . . . 180 fl.
- Summ'a 300 fl.

3. Cuartiru liberu in edificiulu de scóla.

Concurenti la acestu postu au asi asterne suplicele loru, instruite in sensulu statutulu organicu si provedinte cu atestatu de cualificaciune, pána la terminulu indicatu cându se vá efeptui si alegerea, la subserisulu.

Dela protopresbiterulu gr. or. alu Solnoculu I. cá Inspetoru tractualu de scóle.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a confesionale gr. or. din parochi'a Arad'a in Comun'a Albacu protopresbiteratul Câmpeni prin acést'a se escrie concursu pána la 20 Septembre. a. c. st. v.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este de 300 fl. v. a. cuartiru si lemne de incalditu.

Concurentii voru asterne petitiunile loru instruite in sensulu Statutulu organicu la oficiulu protopresbiteralu in Câmpeni pána la terminulu prefiptu.

Câmpeni 20 Augustu. 1875.

In contielegere cu Comitetele parochialu.

Ioanu Patiti'a
protopresbiteru.

(3—3)

Edictu.

Nicolau Oprea Trandaburu, carele de siepte ani au parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia Mari'a nascuta Nichiforu Bogdanu amendoi din Purcarenii, fára de a se scí unde se afla séu de mai traiesce, se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de astadi incolo, sa se infatisieze inaintea subserisulu scannu protopresbiteralu cáci la din contra se va decide si in absenti'a lui procesulu divortialu pornitu asupr'a. i. —

Brasiovu in 12 Augustu 1875-

Scaunulu protopresbiteralu gr. or. alu tractulu I. iu alu Brasiovulu.

Iosifu Baracu
protopopu.

(3—3)